

Nr 1489

Av fru **Hjelm-Wallén m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 143, angående reviderade tim- och kursplaner för de tvååriga ekonomiska, sociala och tekniska linjerna i gymnasieskolan.*

(Lika lydande med motion nr 1279 i Första kammaren)

Vid det fortlöpande läroplansarbetet med den integrerade gymnasieskolan är det viktigt att en helhetssyn verkligen genomsyrar förändringarna även om dessa tidsmässigt kommer i etapper. Det kan finnas anledning att efterlysa en övergripande målanalys av hela gymnasieskolan. Denna analys saknas inte minst i förslaget till nya tim- och kursplaner för de tvååriga teoretiska linjerna, som skall ersätta fackskolans sociala och ekonomiska linjer.

All gymnasieutbildning måste syfta till att dels förbereda studier på eftergymnasial nivå, dels förbereda ett utträde i arbetslivet. Denna dubbla målsättning är särskilt påtaglig för fackskolans linjer genom deras mellanställning mellan de traditionella gymnasielinjerna och de direkt yrkesförberedande linjerna. Andra grunder för den efterlysta målanalysen utgörs av den aktuella diskussionen om återkommande utbildning samt av kommande förändringar i den behörighet som gymnasieskolans linjer skall ge.

Det förenklade linjesystem, som nu ersätter fackskolans sociala och ekonomiska del, måste bedömas som en förbättring. Dock tycks det som om man vid läroplansarbetet behandlat ämnen och timplaner väl traditionellt. Traditionella skolämnen som historia och religionskunskap ges ett obeskuret timtal medan mer moderna ämnen som konsumentkunskap och psykologi ej längre blir obligatoriska på någon av linjerna utan förs till gruppen »obligatoriskt tillval», där de får hård konkurrens av bl. a. B- eller C-språket. I den fortsatta läroplansöversynen borde dessa ämnens ställning omprövas.

I ämnesavvägningen i övrigt hälsar vi samhällskunskapens förstärkning med tillfredsställelse, såväl dess högre timtal som dess ställning som obligatoriskt ämne.

Socialkunskapen får i propositionen vidkännas en timmes nedskärning i förhållande till vad ämnet har på den gren där det nu återfinns (5 veckotimmar på den föreslagna sociala linjen mot för närvarande 6 veckotimmar på den samhällsvetenskapliga grenen). Dessutom skall till socialkunskapen föras ämnet familjekunskap, som tidigare var obligatoriskt på den sociala linjen men som nu försvinner som självständigt ämne. Vi har inget att invända mot denna sammanslagning i sig. Att begreppet familjekunskap försvinner borde i stället medföra att dessa ämnesmo-

ment vidgas till att omfatta samlevnadskunskap i något vidare bemärkelse även om familjen också i fortsättningen måste utgöra en viktig del i denna undervisning. Vi vill dock uttala farhågor för att samlevnadsmomenten kommer att undanträngas i det sammanslagna socialkunskapsämnet.

I SÖ-förslaget till förändring av familjekunskapen avsågs att vissa moment skulle föras till psykologin, som i detta förslag var obligatorisk. Enligt propositionen är dock inte psykologin längre ett obligatoriskt ämne, varför även dessa moment av familjekunskap skall behandlas i socialkunskapen, om de inte helt skall utelämnas.

I en modern skola borde samlevnadskunskap — undervisning om individers förhållande till varandra, individens förhållande till grupper och till samhället, grupperns förhållande till varandra, den sociala miljön, samlevnads- och anpassningsfrågor i stort — inte enbart begränsas till elever på en social linje utan vara obligatorisk på gymnasieskolans samtliga linjer. De snabba förändringar som skett och sker i arbets- och fritidslivet, boendet och i familjebildningen ställer en rad nya krav på samlevnaden mellan människor. Detta måste på ett mer tillfredsställande sätt belysas i skolan.

Socialkunskapens minskade timtal samt sammanslagningen med familjekunskapen måste leda till att områden från det gamla ämnet socialkunskap får nedskäras, vilket är beklagligt med tanke på att socialkunskapen utgör karaktärsämne på den sociala linjen. Dessutom finns således risken att familjekunskap — här benämnt samlevnadskunskap — inom socialkunskapens snäva ram får vidkännas en minskning, när det i stället skulle behövas en förstärkning av dessa kursmoment.

Då det är vanskligt att ingripa i ämnesavvägningen i en genomarbetad läroplan får vi för tillfället avstå från att föreslå konkreta timtalsförändringar till förmån för de ämnen vi anser fått en alltför snäv behandling.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar

att momenten av samlevnadskunskap inom det utvidgade ämnet socialkunskap ges en omfattning som minst motsvarar vad samlevnadsfrågorna i dag har på den sociala linjen;

att i det fortlöpande läroplansarbetet beaktas vad som i motionen anförts för en utökning av timantalet i ämnet socialkunskap på den sociala linjen; samt

att möjligheterna att göra ämnet samlevnadskunskap obligatoriskt på alla linjer inom gymnasieskolan snarast tas upp till prövning.

Stockholm den 27 oktober 1970

Lena Hjelm-Wallén (s)

Anita Gradin (s)

Gertrud Sigurdson (s)

Lennart Andersson (s)

Börje Nilsson (s)

Bernt Nilsson (s)

i Södertälje

i Kristianstad

i Kalmar